

НА ЧАСІ

20 лютого – День пам'яті Героїв Небесної Сотні. Відзначається щорічно 20 лютого згідно з Указом Президента від 11 лютого 2015 року № 69/2015 «Про вшанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні». Саме в ці дні три роки тому під час Революції Гідності протистояння між українським народом і тодішнім режимом сягнуло свого піку. 20 лютого 2014 загинуло найбільше активістів Євромайдану. 104 Героям Небесної Сотні Президент України Петро Порошенко посмертно присвоїв звання Героїв України

До дня пам'яті героїв Крут

*Спом'янімо в пісні славу Крутів,
Найсвятіше з наших бойовиць!
Крути! Крути! – смолоскип в майбутнє.
Підіймімо наші душі ввиш!*

Богдан-Ігор Антонич

Останніми січевими днями в Україні вшановують пам'ять Героїв Крут – сміливих молодих юнкерів та студентів, що майже століття тому стали на оборону національної незалежності біля станції Крути. Тоді, взимку 1918-го, коли українська держава тільки народжувалася і плекала великі надії, на її шляху стали полчища більшовиків, що рухалися на Київ, тільки-но взнавши про бажання волі і самостійності. Та криваві плани ворога були порушені звитязними синами молоді держави, які на три доби паралізували червоних під Крутами ціною власного життя.

Як і годиться, 29 січня у 99-ту річницю знаменного бою між нерівними силами Української народної республіки та більшовицькими ордами Муравйова, до маленької станції неподалік Ніжина з'їхалося чимало небайдужих українців. Серед них воїни АТО, освітяни, вчені та письменники, лідери деяких політичних сил, особливо багато молоді, адже Крути це, напевно, – найкращий приклад патріотичного виховання, яке сьогодні, в умовах російської агресії є таким важливим і значущим. Молитва за Героїв об'єднала усіх, незалежно від віку чи статусу, об'єднала у гарячому пориві пам'яті і жалю.

Біля меморіалу лунали пам'ятні слова, палкі промови та вірші, що наповнювали серце шаную і вічною

вдячністю. На честь крутянських Героїв гриміли залпи курсантів, які також пройшли біля символічної червоної колони пам'ятним маршем. А у музейному комплексі, що знаходиться поряд, всі охочі мали змогу ближче познайомитися з крутянськими подіями січня 1918-го. За доброю традицією до меморіалу Крут вшанувати пам'ять полеглих на мітингу-реквіємі завітала делегація Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя у складі ректора вишу Олександра Самойленка,

викладачів та співробітників університету та, звичайно, студентів. Частина гоголівського студентства приїхала схилити голови перед звитягою Героїв на мітингу, інша – допомагати у музейному комплексі, що має надзвичайно цікаву експозицію у ідентичних залізничних вагонах початку ХХ століття.

Працівники меморіального центру завжди раді студентству Гоголевого вишу. Без допомоги і підтримки молодих колег не обійтись, адже наплив відвідувачів у пам'ятні дні до музею Героїв Крут надзвичайно великий. В цьому плані завжди виручають істфаківці НДУ».

Не проти й самі студенти. Причому, четверокурсники історико-юридичного факультету Олександр Клименко та Роман Шаблій вважають такі поїздки неабияким досвідом, а проведення екскурсій називають великою честю, адже розповідати відвідувачам з Києва, Львова, Вінниці, інших великих і малих міст про сміливих братів-студентів, що не побоялися піти в бій за Україну, надзвичайно відповідально.

Михайло Ломоносов, магістрант історико-юридичного факультету

ВІСТІ З ВЧЕНОЇ РАДИ

Переборюємо скруту

1 лютого відбулося чергове засідання Вченої ради університету, на якому було обговорено низку актуальних питань життя вузу. Підняття тарифів за комунальні послуги, чергове здороження електроенергії,

проблеми недофінансування та інші болісні реалії нашого часу поставили виш перед низкою фінансово-господарських проблем, які потребують негайного вирішення. Про це говорив ректор університету, доцент Самойленко О.Г. у своїй промові. Було обговорено низку нагальних проблем, серед яких: організація дистанційного навчання у вузі; ущільнення графіку навчального процесу; затвердження заходів щодо економії тепlopостачання та електроенергії; оптимізація штату

працівників, які фінансуються з позабюджету. У обговоренні питання брали участь професори Бойко О.Д., Суховєєв В.В., Барановський М.О., Потапенко С.І., доценти Забарний О.В., Мартиненко В.В., Тезікова С.В., Сенченко Г.Г., Тимошенко О.А. та інші. З обговорюваної проблеми прийняті конкретні рішення.

Вчена рада заслухала звіт проректора з наукової роботи та міжнародних зв'язків, професора Мельничука О.В. «Підсумки науково-дослідної роботи в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя в 2016 році». У доповіді аналізувалися здобутки наших вчених та висвітлювалися проблеми, які мають місце у науковій роботі вишу. Наведу лише кілька цікавих узагальнень: за 2016 рік науковцями Гоголівського вузу було підготовлено і опубліковано **2 підручники** для загальноосвітніх навчальних закладів, **13 наукових монографій**, **93 навчальні посібники**, отри-

мано **5 патентів на наукові винаходи**. Викладачі вишу підготували і опублікували у провідних фахових журналах у 2016 році **674 наукові статті**, з них: у зарубіжних виданнях – **68**, індексованих, в науково-метричних – **54**, всеукраїнських – **552**. Повністю зі звітом про наукову роботу викладачів Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя можна ознайомитися на сайті МОН України.

Вчена рада заслухала питання «Про реалізацію заходів із запобігання корупції та хабарництва в університеті». Доповідав Лапко Ф.С.

Члени Вченої ради дали свою згоду на продовження терміну перебування на посаді проректора з наукової роботи та міжнародних зв'язків професора Мельничука О.В. та проректора з науково-педагогічної роботи та фінансово-господарських питань доцента Давиденка С.М.

Рада також задовольнила клопотання редакційно-видавничої комісії.

НОВИНИ НАУКИ

Зимові ужинки

Підведено підсумки наукових конкурсів Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя за 2016 рік. Оприлюднюємо їх результати:

«Кафедра року – 2016»

Кращою кафедрою серед наукових колективів гуманітарного напрямку визнано **кафедру політології та права** (завідувач – доктор політичних наук, професор Барановський Ф.В.) У заліковому рейтингу кафедра набрала **1136,18 б.**

Друге місце посіла **кафедра всесвітньої історії та міжнародних відносин** (в.о. завідуючого кафедри – кандидат історичних наук, доцент Моціяка П.П.). Їхній ужинок – **999,52 б.**

Напружена конкуренція велася за третє місце рейтингу між науковими колективами кафедр **соціальної педагогіки та соціальної роботи** (завідувач – доктор педагогічних наук, професор Криловець М.Г.) – **830,58 б.**, **історії України** (завідувач – доктор історичних наук, доцент Луняк Є.М.) – **823,43 б.** та **кафедрою педагогіки** (завідувач – кандидат педагогічних наук, професор Коваленко Є.І.) – **823,39 б.**

Зважаючи на таку високу щільність рейтингових показників, відбіркова комісія визначилась і прийняла рішення визначити три **III місця**. Нагадаємо, що рейтинг проводився серед **21** кафедр університету.

Серед **7** кафедр природничого напрямку переможці визначились так:

I місце – кафедра прикладної математики, інформатики та освітніх вимірювань (завідувач – доктор фізико-математичних наук, професор Казачков І.В.). Рейтинг кафедри – **560,09 б.**;

II місце – кафедра вищої математики (в.о. завідувача кафедри – кандидат фізико-математичних наук, доцент Віра М.Б.). Рейтинг кафедри – **429, 26 б.**

«Науковець року – 2016»

Авторитетне журі, яке визначало кращих науковців року за поданням конкурсних комісій факультетів університету серед гуманітарних та природничих наук, оприлюднило підсумки своєї роботи:

переможцем конкурсу «Науковець року-2016» у галузі гуманітарних наук визнано до-

цента кафедри політології та права, кандидата юридичних наук **Городецьку Ірину Альбінівну**, її рейтинг становить **1712,43 б.**

Друге місце посів завідувач кафедри слов'янської філології, компаративістики та перекладу, доктор філологічних наук, професор **Самойленко Григорій Васильович**. Його ужинок – **993 б.**

Третій рядок рейтингу посіла доцент кафедри історії України, кандидат історичних наук **Крупенко Оксана Василівна**. Загальна сума залікових балів – **455.**

Переможцем конкурсу «Науковець року-2016» у галузі природничих наук в черговий раз став доктор фізико-математичних наук, професор, проректор з наукової роботи університету **Олександр Володимирович Мельничук**. Його здобуток – **1455 б.**

На другому місці – завідувач кафедри хімії, доктор хімічних наук, професор **Володимир Володимирович Суховєєв**, він має рейтингову суму балів – **835 б.**

Третю сходинку п'єдесталу переможців посіла доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри географії **Валентина Володимирівна Смаль**, її показник – **520 б.** Щиро вітаємо наукову еліту університету!

«Молодий науковець року – 2016»

У цій номінації переміг кандидат педагогічних наук, доцент кафедри прикладної лінгвістики факультету іноземних мов університету **Плотніков Євген Олександрович**. Наша газета вже неодноразово писала про цього молодого вченого. Його науковий ужинок оцінений в **1875 б.** Вітаємо, колего!

Комісія визначила переможців у двох престижних наукових номінаціях: **«За успіхи у науковій роботі зі студентами»** відзначена доцент кафедри історії України, кандидат історичних наук **Євгенія Матвіївна Страшко**; **«За вагомих внесок у формуванні міжнародного іміджу університету»** отримала кандидат фізико-математичних наук, доцент **Марина Борисівна Віра**. Науковці достойні, варті цих відзнак! Щиро вітаємо переможців, зичимо нових наукових здобутків і творчої наснаги.

Із членами журі спілкувався **Лесь Таращанський**

ФАКУЛЬТЕТИ ІНФОРМУЮТЬ

МАЙБУТНЄ ІСТОРИКО-ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ КРІЗЬ ПРИЗМУ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

Нещодавно в нашому університеті сталася довгоочікувана подія: відкриття нової спеціальності 081 Право. І вже з вересня 2017 року історико-юридичний факультет розпочне підготовку юристів з присвоєнням кваліфікації бакалавр з права. Ліцензійний обсяг: 40 осіб, з яких 25 навчатимуться на денній формі, а 15 – на заочній.

Загальні тенденції в освітньому просторі призводять нас до розуміння того, що необхідний поступовий перехід від академічної освіти до освітніх програм, націлених на підготовку фахівців-практиків. В умовах економічного реформування, адміністративної, судової реформи, а також і поліцейської реформи, з'явилась потреба в професіоналах з вищою освітою, які зможуть забезпечити нові, покладені на них оновленими реформованими державними структурами завдання, а також вирішувати задачі, що виникають в бізнес-середовищі, тобто на підприємствах приватного сектору економіки.

Останнім часом спеціальність 081 Право є популярною, і багато навчальних закладів мають відповідні ліцензії. Втім, саме в чернігівському регіоні професіоналів з якісною вищою юридичною освітою як на підприємствах, так і в державних установах, постійно не вистачає. Проблема полягає в тому, що наразі часто юридичну освіту дають непрофільні вищі навчальні заклади. Постійно існує кадровий голод, тому потреба у підготовці фахівців-практиків залишається нагальною для нашого регіону.

Слід сказати, що Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя має дуже потужну матеріально-технічну базу, значний кадровий потенціал, давню історію, яка включає в себе і період існування в стінах нашого Ніжинського юридичного ліцею (1840-1875). Ми маємо класичний університет та факультет, що носить назву історико-юридичного. Але за більш ніж десятилітню історію його існування спеціальність Право так і не була відкрита.

Найважливіше сьогодні те, що співпраця всього професорсько-викладацького складу факультету і рух уперед здатні призвести до спільної мети: побудови Вищого навчального закладу європейського рівня. Це єдине, що дасть змогу університету та факультету навіть у несприятливій економічній ситуації продовжити свій розвиток. Сучасний класичний вищий навчальний заклад не може існувати без спеціальності Право. Але знову ж таки, є очевидним, що її відкриття було б неможливим без взаємодопомоги та узгодженої підтримки всього факультету і керівництва університету.

Щодо майбутньої вступної кампанії, я переконана, що наш абітурієнт з дитинства бачить себе людиною, що вирішує чужі проблеми, спираючись на Закон. Для цього потрібен нормативно-впорядкований стиль мислення, специфічний логіко-математичний світогляд. Наших абітурієнтів відрізняє чітка мотивація. Саме вона спонукає до відповідного ставлення до навчання і до вмінь і навичок, які набуваються у його процесі. Впевнена, що юристами не стають випадково. Цей факт накладає на нас подвійну відповідальність у плані підготовки якісних фахівців. Втім, ми готові її на себе взяти.

Саме системне розуміння проблем юридичної освіти в Україні й проблем вищої освіти в цілому призвело нашу кафедру до одноголосного рішення щодо роботи над ліцензійною справою, яка успішно завершилась отриманням ліцензії МОН.

Наша проектна група і кафедра в цілому несе повну відповідальність за запропоновану нами програму підготовки юристів освітнього ступеня бакалавр.

Так, навчальна програма запропонованої нами спеціальності включає набуття студентом-бакалавром низки сучасних компетентностей:

- 1) здобуття глибоких знань з фахових дисциплін, зокрема, засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних та практичних проблем сучасної юридичної науки, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною студентами спеціальністю, засвоєння юридичної термінології;
- 2) оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору;
- 3) набуття універсальних навичок дослідника, зокрема, спрямованих на оформлення результатів власних роздумів над правовими проблемами, вміння застосовувати сучасні інформаційні технології.

Ласкаво просимо випускників шкіл обрати наш університет для отримання якісної вищої юридичної освіти.

Ми також щиро запрошуємо до співпраці підприємства, установи та організації міста в справі реалізації практичної складової підготовки фахівців-юристів і сподіваємось на подальше втілення набутих під час навчання вмінь та навичок у процесі працевлаштування фахівців з права.

Ларченко Марина Олександрівна,
кандидат юридичних наук, доцент

Навчатимемо журналістів

Коли помандрувати сторінками історії Ніжинської вищої школи, стане зрозумілим, що навчати журналістів тут мріяли давно, ще з перших років її заснування. Щоправда, тоді ще не існувало ані такої професії, ані закладів освіти, де б на неї готували. Журналістика в Російській імперії ледь спиналася на ноги... Але уважно вивчивши навчальні плани Гімназії вищих наук князя Безбородька, можна виявити в них низку дисциплін, які і зараз вивчаються у вузах, що готують журналістів. Перш за все, це – блок мовної підготовки, який окрім державної мови передбачав знання латини та двох іноземних мов (французької та німецької). Вивчали історію, право. Цікавим був блок літературознавчої підготовки. Предмет російської словесності передбачав вивчення у 4 класі риторики, у 5 класі – риторики і поезики (із написанням власних поетичних творів), у 6 класі – поезики з роз'ясненням її головних родів, у 7 класі – логіки теоретичної та практичної з викладом філософських початків, написання прозових та віршованих творів, у 8-9 класах – написання прозових та поетичних текстів, естетичний аналіз кращих творів авторів російської літератури, засвоєння матеріалів про стиль, смак і критику. Зауважу, що професійне спрямування вузу було – готувати чиновників для державної служби. Уявляєте рівень їх підготовки. Для формування естетичних смаків гімназистів їм викладали малювання та етикет. У Гімназії було створено справді творчу атмосферу: діяв театр, засновано симфонічний оркестр... Усе це стимулювало вихованців Гімназії вищих наук до власної творчості. Почали утворюватись літературні групи, які видавали власні рукописні журнали. За часів навчання Миколи Гоголя достеменно відомо принаймні три таких літературних осередки: рукописний часопис «Северная заря» видавали Микола Гоголь, Костянтин Базелі, Нестор Кукольник, Євген Гребінка, Василь Любич-Романович та інші. Вийшло у 1826 році три числа цього видання. Згодом ця ж редколегія почала видавати рукописний журнал «Литературное эхо». Побачило світ 13 випусків журналу. Микола Прокопович заснував рукописний журнал «Метеор литературы», до нього долучилися Микола Гоголь та Петро Мартос.

Василь Домбровський та Євген Гребінка видавали рукописні журнали «Аматузия» і «Пифия». Атмосфера Ніжинської гімназії вищих наук сприяла виявленню творчих здібностей, які уже потім по-різному знаходили свій розвиток. Найбільш талановиті вихованці стали згодом професійними літераторами та публіцистами, посіли чільне місце у літературному процесі, інші залишилися аматорами і творчістю займалися у вільні від служби хвилини.

Але варто пам'ятати, що серед фундаторів української журналістики та книговидання був Євген Гребінка, який у своєму альманасі «Ластівка», що вийшов у Петербурзі, відкрив для світу українську поезію Тараса Шевченка. Згодом він разом із Петром Мартосом стояли у витоків першого видання Шевченкового «Кобзаря»... Так набувався редакторський досвід, так утверджувалося українське слово.

Після сумнозвісної «справи про вільнодумство» у 1832 році Гімназію вищих наук було реформовано у Фізико-математичний ліцей. Міністерство освіти Російської імперії мало на меті знищити демократичні традиції закладу і перетворити його у військову казарму. Ліцей мав готувати технічні та офіцерські артилерійські кадри. Проте керівництву закладу вдалося

у навчальних планах частково зберегти гуманітарний блок: вивчали французьку та німецьку мову, історію, російську словесність. Велику увагу приділяли відбору абітурієнтів. Щороку за державним замовленням набирали лише 24 ліцеїсти. Тож не дивно, що серед вихованців Ліцею багато відомих і талановитих людей: це відомі інженери і вчені в галузі будівництва та залізничної справи, генерали Петро Собко (автор проекту Київського вокзалу) та Дмитро Журавський (будівельник знаменитого Петропавловського шпилью); письменник і журналіст Олександр Афанасьєв-Чужбинський, етнографи і публіцисти брати Семеновські, близький товариш Тараса Шевченка Михайло Лазаревський та інші.

У квітні 1840 року було видано офіційний наказ про реорганізацію Фізико-математичного ліцею в Ніжинський юридичний ліцей князя Безбородька, який повинен був готувати юристів-практиків. Як не дивно, але із 6 наукових кафедр: кафедри державного права, кафедри законів казенного управління, кафедри законів цивільного благоустрою та кафедри законів поліцейського карного судочинства; було збережено дві гуманітарні кафедри: російської історії та загальної статистики і теорії поезії та російської словесності. Згодьтесь, оригінально, поліцейський слідчий, який добре обізнаний з теорією віршування, або ж суддя, який обізнаний на античній літературі. Але саме так і було... Навчали також французькій та німецькій мовам.

Інспектором навчального закладу працював Пилип Марочевський – вчений, який вперше переклав Біблію українською мовою, а у 1853 році уклав перший «Словарь малороссийского языка». Це свідчить про те, що філологічні дисципліни викладалися на належному рівні. То ж не дивно, що серед вихованців вищу знаходимо низку людей, які зробили значний внесок у розвиток вітчизняної журналістики та книгодрукування. Серед них поет, перекладач і видавець Микола Гербель. Саме він видав низку книг з історії Ніжинської вищої школи, впорядковував зібрання творів М. Гоголя, Н. Кукольника, Є. Гребінки та інших. Редактором однієї із перших україномовних газет, «Чернігівського листка», став Леонід Глібов, знаний у наш час передусім як байкар. Відомим у Російській імперії журналістом був Микола Макаров. Він входив до складу співробітників петербурзького журналу «Современник», підтримував дружні зв'язки з О. Герценом, друкувався у його часописі «Колокол», що виходив у Лондоні.

У вересні 1875 року у Ніжині замість Юридичного ліцею був відкритий Історико-філологічний інститут. Ніжинський історико-філологічний інститут був другою (після Петербурзького історико-філологічного інституту) вищою педагогічною школою загальнодержавного значення. У Статуті закладу йшлося про право користуватися деякою автономією: обирати на Вченій раді керівників навчального закладу, професорів, видавати наукові записки, мати власну друкарню. Це значно активізувало наукове життя вузу і посилило видавничу базу.

За 142 роки існування Ніжинської вищої філологічної школи в імперську, радянську, національну журналістику пішли не сотні – тисячі – вихованців вишу. Лише щоб побіжно познайомити з найбільш відомими з них необхідний обсяг кількох монографій. Тож обмежимося ремаркою. Лише наголосимо, що за

43 роки дореволюційного існування вишу було підготовлено більш як 70 вчених-філологів, які згодом почали працювати у провідних університетах держави. Серед них: академіки Ю. Карський, М. Державін, В. Рязанов, І. Кириченко, літературознавці В. Данилов, П. Волинський, Р. Волков. Цілоком ймовірно, що дехто з них у ХХ столітті закладав підвалини і під журналістський фах.

Усі подальші реформування навчального закладу (Науково-педагогічний інститут, Інститут народної освіти, Інститут соціального виховання, Ніжинський державний педагогічний інститут імені М.В. Гоголя) не були напряму пов'язані з журналістською професією, але ґрунтовна філологічна підготовка давала змогу вихованцям закладу працювати у обласних, міських та районних газетах Чернігівщини, Полтавщини, Сумщини, Житомирщини, Київщини, у виробничих багатотиражках.

За 22 довоєнні роки (з 1918 до 1941 рік) Ніжинським вузом було підготовлено 7134 фахівця для шкіл України. Серед відомих випускників цього періоду були і вихованці, які розпочинали свій творчий шлях у журналістиці: письменник, Герой Радянського Союзу, педагог, а згодом редактор Остерської районки Юрій Збанацький; поет і журналіст Олекса Ющенко, журналісти, редактори газет С. Заволока, Г. Зорка, Д. Антибиш, Г. Коваль та ін. Були серед вихованців і ті, з ким доля обійшлася більш жорстоко. Серед них відомі у діаспорі письменники і публіцисти Анатолій Калиновський, Леонід Полтава, Ольга Мак; літературознавець, журналіст, редактор радіо «Свобода» Іван Кошелівець... Час виніс свій вирок.

У повоєнний період значне місце у підготовці творчої молоді почала відігравати літературна студія Ніжинського державного педагогічного інституту. Тут панував культ творчості та духовної свободи. У цьому була велика заслуга її керівників доцентів М. Сайка, Д. Королевича, Д. Наливайка, П. Сердюка. Це люди у великій мірі трагічної долі, але справжні патріоти України. Обдарована творча молодь черпала із джерел студії не лише професійне удосконалення, але й громадянську позицію. І щоб зреалізувати себе та свій творчий потенціал, літстудійці йшли в журналістику.

У 1955-1957 роках, коли студією керував Олександр Королевич, відомий в літературі як Лесь Гомін, до вузу вступила низка талановитих юнаків. Серед них Євген Гуцало, Віктор Вовк, Володимир Мордань, Леонід Коваленко, Анатолій Давидов, Євген Хоменко, Віталій Пригоровський. Після того, як керівника студії було огульно звинувачено у націоналізмі і звільнено з вузу, на студійців чинився певний ідеологічний тиск. Та хіба ж можна збороти Правду?! Новим керівником студії став молодий доцент, вихованець ленинградської аспірантури, а нині знаний літературознавець, лауреат Шевченківської премії, академік, доктор філологічних наук Дмитро Сергійович Наливайко. Саме за його мудрого керівництва і принципової громадянської позиції у літературу прийшли лауреати Шевченківської премії Євген Гуцало та Леонід Горлач, лауреат премії Лесі Українки Анатолій Давидов, поети Володимир Мордань, Віктор Вовк, перекладач Дмитро Олександренко. Та починали вони свій шлях із журналістики, кореспонденцями обласних та районних газет...

У 1960-1970 роках поповнили лави журналістів, а згодом і редакторів газет Василь Никитін, Петро Пулінець, Петро Громовий, Валентина Хоменко, Михайло Кушніренко, Любов Бутко, Василь Струтинський, Анатолій Мойсієнко, Таїсія Шаповаленко. У 1973 році до них долучилися Олексій Нестеренко, Володимир

Сапон, Володимир Яценко та інші. Сьогодні імена заслужених журналістів України В. Пригоровського, О. Нестеренка, В. Сапона та інших добре відомі мешканцям Чернігівщини.

Щоб уникнути арешту, у 1970 році Дмитро Наливайко змушений був залишити інститут. Звинувачення традиційні – послаблення ідеологічної роботи серед студентів, пропаганда націоналістичних поглядів... Літстудію очолив доцент кафедри української літератури, член спілки письменників України, літературний критик Павло Сердюк. Людина крицевої честості, високої моралі та стійких патріотичних переконань Сердюк і в своїх студійців формував такі якості. Понад двадцять його вихованців поповнили лави Національної спілки письменників України, більш як сто – лави Національної спілки журналістів України. Добре відомі шанувальникам красного письменства призывіща Любові Пономаренко, Миколи Лутовика, Івана Просяника, Анатолія Шкуліпи, Олександра Петькуна, Віктора Попка. Усі вони прийшли до літератури журналістськими стежками. Не полишають обраної професії Валентина Примостко, Валерій Магула, Людмила Сіра, Іван Забіяка..., вибачайте, якщо кого забув.

У 1990 році літературну студію вишу очолив поет, літературознавець, член Національної спілки письменників Олександр Астаф'єв. Беручи на роботу до вузу випускника редакторського факультету Львівського поліграфічного університету імені Івана Федорова, ректор Ніжинського педінституту Федір Степанович Арват покладав на Олександра Григоровича великі надії та перспективи. Він хотів ліцензувати у вищій спеціальності «журналістика», заснувати друкований орган вузу, ввести на філологічному факультеті нові спеціалізації, зокрема «редагування освітніх видань». Частково ці задуми були реалізовані...

Партійне керівництво тогочасної України надзвичайно ретельно оберігало журналістську професію від інакомислячих людей. У 70-80-х роках ХХ століття в Україні діяло лише п'ять факультетів журналістики у Київському, Львівському, Харківському, Дніпропетровському, Донецькому університетах, де ще пізніше відкрилися факультети у Одесі та Чернівцях. Студенти на ці спеціальності відбиралися не лише за вступними екзаменами, але й за рекомендаціями партійних та комсомольських органів (так звана «мандатна комісія»), позапартійних до вишу не брали, поза конкурсом йшли юнаки, які відслужили у війську. А тому відкриття цю спеціальність у педагогічному вузі було справді утопією... Проте ректор не відступав.

У вересні 1992 року вийшло у світ перше число вузівської газети «Альма матер». Це була перша перемога! До неї Федір Арват йшов із 1980 року. Коло витоків інститутської газети стояли тоді ще доценти, а

нині знані професори Олександр Астаф'єв, Олександр Ковальчук, Павло Михед, член спілки письменників Павло Сердюк, член спілки журналістів України Олена Плаушевська. Першим редактором багатотиражки став вихованець вузу, член Спілки журналістів України, а згодом заслужений журналіст України Олександр Безпалый.

На факультеті суміжних професій інституту було відкрито нову дворічну спеціальність «основи журналістики», навчальний план до якої підготували доценти Олександр Астаф'єв та Олександр Забарний. По завершенню навчання слухачам видавався додаток до диплому фахівця. Через факультет суміжних професій пройшло багато студентів-філологів, які нині успішно працюють у журналістиці. Серед них редактори Наталія Герасименко та Валерій Кичко, журналісти Гелена Лазун, Богдан Плаужник, Тетяна Загній, Вікторія Гаврик, Андрій Диміч та інші.

Олександр Григорович Астаф'єв, очоливши у Ніжині «Просвіту», став засновником низки видань, які згодом стали відомими в Україні. Це – газети «Просвіта», «Наш український дім», часопис «Ніжинська старовина». Серед вихованців літературної студії, якою керував Олександр Астаф'єв, знайшовся чималий гурт молоді, яка пов'язала свою долю із журналістикою. Це – тележурналісти з «Інтера» Олександр Пилипець та Вікторія Найдьонова, ведуча «5 каналу» Олена Степаненко, тележурналісти обласної телерадіокомпанії Тетяна Миргородська, Олексій Маслов, Ольга Конопацька, газетярі Андрій Деркач, Валерій Литовченко, Олександр Бойко, і цей перелік можна продовжити...

У 1995 році Ніжинський державний інститут очолив доктор фізико-математичних наук, професор Василь Яковець, який був вихованцем цього закладу. Він продовжив реалізацію задумів свого попередника. Була значно зміцнена видавнича база вишу, здійснювалося відкриття нових спеціальностей, вуз успішно пройшов акредитацію за IV рівнем і став педагогічним університетом (1998), а згодом отримав статус класичного університету (2004).

З'явилася реальна можливість ліцензувати спеціальність «журналістика», що і було зроблено. У 2005 році відповідні матеріали були подані в ДАК. Та, на жаль, спроба була невдалою. Для даної спеціальності у

вузі була створена належна матеріальна та видавнича база, але не вистачило кадрового забезпечення.

А із стін філологічного факультету у журналістику продовжували йти усе нові і нові вихованці. На факультеті було запроваджено нову спеціалізацію: «Редагування освітніх видань». Сьогодні імена молодих журналістів Олени Марченко, Вікторії Гаврик, Аліни Ковальнової, Марини Забіян добре відомі читачам Чернігівщини. На столичних телеканалах працюють Дмитро Казанцев та Василь Мамелін... Даруйте, якщо про кого забув.

Молодий ректор Ніжинського державного університету доцент Олександр Самойленко ідею ліцензування нової спеціальності не лише підтримав, але й став її активним реалізатором... Розпочалася активна робота з пошуку та добору кваліфікованих кадрів, створення навчальних планів та програм, підготовки належної документації. Велику допомогу у цьому надали доктор з соціальних комунікацій Тетяна Дзюба, заслужений журналіст України, доктор історичних наук Віктор Шпак, доктор філологічних наук, професор Микола Тимошик. І справа увінчалася успіхом!

Наказом МОН України за №1516-л від 28.12. 2016 року «Про ліцензування освітньої діяльності» Ніжинському державному університету імені Миколи Гоголя надано право готувати фахівців зі спеціальності **06. Журналістика. 061. Журналістика. Видавнича справа та редагування** за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр. Затверджено також ліцензований обсяг студентів у кількості 25 осіб за денною формою навчання. Детально про умови прийому на нову спеціальність **читайте на сторінці «Абітурієнту сайту університету».**

Ось так і реалізувалася багаторічна мрія вихованців Гоголівського університету щодо заснування у своїй альма-матер журналістської професії. Давні гуманістичні традиції, висока фахова підготовка, належна матеріальна база стануть запорукою її успіху. Отож, чекаємо на Вас, майбутні студенти!

Олександр Забарний, декан філологічного факультету НДУ, член Національної спілки журналістів України

ВІТАЄМО

Магістрантка факультету культури і мистецтв – бандуристка **Валерія Клапчук** повернулася с Першого Міжнародного конкурсу-фестивалю мистецтв «Stankovich-fest», який проводився в місті Свалява Закарпатської області.

Журі конкурсу очолив видатний український композитор Євген Станкович – Герой України, лауреат Державної премії України імені Т. Г. Шевченка, Академік Академії мистецтв, народний артист України, завідувач кафедри композиції НМАУ ім. П. І. Чайковського, почесний голова Національної спілки композиторів України.

Понад 600 учасників різного віку та рівня підготовки взяли участь у конкурсі та змагалися у таких номінаціях: музичне мистецтво (вокальний жанр, інструментальний жанр, юні композитори), хореографічне мистецтво, образотворче мистецтво.

Валерія Клапчук – вихованка класу народного артиста України, професора Миколи Шумського, посіла на конкурсі почесне друге місце та нагороджена Дипломом Лауреата і спеціальною медаллю.

Проведення конкурсу – фестивалю «Stankovych fest» є важливою подією та одним з наймасштабніших свят класичної музики та мистецтва в культурному житті України. Такі культурні проекти вкрай необхідні, адже вони закладають міцне підґрунтя для формування плеяди яскравих імен в музичному мистецтві.

«Дуракам закон не писано» на фестивалі «Ліна сміху»

Лідним виявився лютий для команди КВН нашого університету. З 4 по 11 лютого в місті Одеса проводився фестиваль третього чемпіонату України з гумору «Ліна сміху». Збірна команда Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя «Дуракам закон не писано» вперше стала учасником цього чудового фестивалю.

Команда поїхала до Одеси у наступному складі:

Іванюк Сергій (провідний фахівець соціально-гуманітарного відділу, капітан команди);

Квітковська Аліна (магістр історико-юридичного факультету);

Верещак Олесь (студентка II курсу історико-юридичного факультету);

Демиденко Владислав (студент V курсу факультету іноземних мов);

Кіянець Анастасія (студентка III курсу факультету іноземних мов).

Дійсно приємно розуміти, що у нашому університеті є такі активні студенти, які постійно працюють на благо нашої Alma Mater.

«Дуракам закон не писано» уже не вперше бере участь у фестивалях за межами Ніжина, удосконалює свій гумор та робить так, щоб НДУ імені Миколи Гоголя звучав у різних містах України.

Цього року фестиваль у Одесі став міжнародним: більше 150 команд із усіх куточків України, команди з Білорусі, Ізраїлю, Молдови та Росії. Це рекордна кількість учасників.

Зі 150-ти команд до другого туру фестивалю пройшло 55. На жаль, до цього списку наша команда не ввійшла. Але за словами її гравців, досвід, отриманий на фестивалі, просто незрівнянний. Нові знайомства із зірками українського гумору, спілкування з ними та взагалі вся атмосфера на фестивалі тільки надихнула університетську команду на нові жарти та викликала жагу працювати над собою та своїм матеріалом.

Команда перебувала в Одесі з 3 по 7 лютого. Допомогали з поїздкою збірній ректор Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя Самойленко Олександр Григорович, соціально-гуманітарний відділ університету, депутат Ніжинської міської ради Шалай Олександр Віталійович, керівництво ТОВ «ПАССЕРВІС». Команда дуже вдячна за підтримку і сподівається на подальшу співпрацю.

Ми і надалі радуватимемо наших шанувальників новими іскрометними жартами на різних фестивалях! І це тільки початок!

ОБЛИЧЧЯ НОМЕРУ

«Люблю навчатися і навчати...»

Ми зустрілися у ошатному холі історико-юридичного факультету університету. Вона зайшла туди так, як заходять справжні панянки, непосіхом, граціозно... Відчувалася польська кров. Я добре знаю її батька – знаного на Ніжинщині агронома-селекціонера, кавалера кількох державних нагород. Його природний розум, багатогранні знання, тонке відчуття гумору передалися у спадок і донькам: *Маргариті* – кандидату економічних наук, доценту кафедри філософії та соціально-економічних наук та *Ірині* – кандидату юридичних наук, доценту кафедри політології та права, обидві працюють у нашому виші. Зустріч наша була вмотивована моїм редакційним завданням: «Взяти інтерв'ю у переможця конкурсу «Науковець року-2016», що вже традиційно проводиться в університеті. Отож, я поспішив назустріч, а вона подарувала чарівну посмішку...

- Доброго дня, *Ірино Альбівно*, дозвольте Вас щиро привітати з перемогою у такому престижному конкурсі. Які почуття сповнюють Вас?

- Доброго дня, дякую за привітання. Перемога у конкурсі не була запрограмованою... Я просто займалася своєю улюбленою справою: ставила певні наукові проблеми і відшукувала шляхи їх вирішення. Потім отримані результати аналізувалися і оформлювалися у наукові дослідження..., а фахові видання їх оприлюднювали. От і все. То якщо говорити про почуття, які охоплюють мене, скажу відверто – вдячність за увагу до мого наукового доробку і його належну оцінку, а ще полегшення, що виконала роботу якісно, не підвела кафедру і факультет.

- Вас вітати можна із подвійною перемогою, в особистому і командному заліку, адже ваша кафедра політології та права перемогла у конкурсі «Кафедра року-2016», а ваш доробок у науковій скарбниці кафедри доволі вагомий.

- Ще раз дякую, хоча слова вітання має отримувати уся кафедра і перш за все її очільник професор *Барановський Ф.В.* У нас потужний науковий потенціал і ми злагоджена професійна команда, звідси і результат...

- Розкажіть трохи про себе... Як формувався науковець?

- Боюсь Вас розчарувати, нічого особливого..., все як у всіх: дитячий садок, школа, вуз, пошуки себе...

- І все ж хотілося б трохи детальніше.

- Ну, добре, якщо наполягаєте..., але зовсім тезово. Отож, народилася я у місті Ніжині, у родині службовця. Бавилася ляльками, читала книжки... Навчалася у загальноосвітній школі № 10. До 9 класу переваги надавала математичним наукам: любила алгебру, геометрію, а потім кардинально новий поворот долі – медицина... У 1991 році я закінчила Ніжинське медичне училище. Визначення справи життя не пройшло безболісно, як і кожна молода людина, експериментувала, пробувала себе у медичному бізнесі, туристичному..., але, зрештою, визначилася і стала студенткою історико-правознавчого факультету Ніжинського державного педагогічного університету. У 2004 році закінчила вуз і здобула кваліфікацію вчителя історії та

правознавства. Вступила до магістратури вже Ніжинського державного університету. У 2005 році успішно захистила магістерську роботу і здобула кваліфікацію магістра педагогічної освіти, викладача кваліфікації. Звичка не зупинятися на досягнутому підштовхнула мене до думки здобути ще й юридичну освіту... У 2007 році закінчила Київський Національний університет біоресурсів і природокористування за спеціальністю «Правознавство» та здобула кваліфікацію спеціаліста права. І знову мотивувала себе. З лютого 2008 року стала навчатися в очній аспірантурі столичного НУБП, з якої у 2010 році була відрхована у зв'язку з достроковим захистом кандидатської дисертації за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

- Ова, дисертацію за два роки... Чи є певні секрети?

- Та ні, особливих немає... Треба просто уміти позбавляти себе вільного часу. У мене його практично немає...

- А далі почалися трудові будні...

- Ну, трудові будні почалися значно раніше. Трудову діяльність я розпочала ще у середині 90-х, пов'язана вона із медициною; педагогічну діяльність – у 2005 році... Працювала у нашому вузі старшим лаборантом, асистентом, з 2011 року – доцент кафедри права та методики викладання історико-правознавчих дисциплін. Диплом доцента отримала у 2012.

- Ірино Альбінівно, за своїм професійним уподобанням Ви більше науковець чи педагог, викладач?

- Ніколи не ставила перед собою такої дилеми... Скоріш за все 50 на 50! Я люблю навчатися, але й люблю навчати. Адже викладацька діяльність базується на ґрунтовній науковій основі. Я дуже вдячна своїм студентам за те, що вони розуміють мене і відгукуються на усі ініціативи...

- Повернемося до наукової роботи... За 2016 рік Ви брали участь у 17 наукових заходах, опублікували 8 статей у журналах, індексованих в міжнародних науко-метричних базах (географія вражає – Польща, США, Японія, Індія), стали учасником 3 міжнародних (Словенія, Словачія, Польща) та 2 всеукраїнських конференцій, підготували 2 навчально-методичних посібники. Звідки енергія, час і фізичні сили?

- Дякую за таку обізнаність в моєму науковому доробку!

- Готувався... Я знаю що у Вашому науковому доробку понад 120 наукових і навчально-методичних праць, серед яких одноосібна монографія.

- Так от, секрет такої працездатності простий: треба чітко усвідомлювати мету, задля якої ти все це робиш. А потім уже вирішувати: чи потрібно це тобі? Чи вистачить сили і сили? Чи варто себе приланцювати до комп'ютера? Я досить довгий час працюю над проблематикою адміністративно-правового регулювання суспільних відносин у сфері охорони навколишнього природного середовища, це по-справжньому важлива проблема для мене... Доречі, ніколи не нарікала на свою фізичну підготовку. Ще з шкільних років обожнювала спорт... Грала у волейбол, займалася кульовою стрільбою...

- Так от звідки граційний стан, витонченість рухів...

- Не перебільшуйте, запитуйте про суттєве.

- Тоді традиційне: Ваші улюблені письменники, композитори, співаки?

- Я не здивую Вас... Люблю усе досконале... Зарубіжну та українську класичну літературу, твори із філософським виміром, класичну музику... А втім, не хочу говорити про свої смаки, хай вони лишаться моїми...

- Чи маєте Ви приклад для наслідування?

- Так маю. І не соромлюсь цього... Я є послідовником наукової школи свого наставника і наукового керівника, доктора юридичних наук, професора, академіка та віце-президента

Академії наук вищої освіти України Володимира Івановича Курила. Це надзвичайно потужна наукова школа, вона вирішує глобальні правові проблеми у аграрному секторі економіки, галузях земельних ресурсів та екології.

- І останнє запитання. Цього року на факультеті вперше буде здійснено набір на спеціальність «Право». Якими ви бачите своїх майбутніх колег-правників?

- У контексті трансформаційних процесів, що відбуваються в Україні, а саме реформування державного управління і місцевого самоврядування, судової системи та правоохоронних органів, постала гостра потреба у нових фахівцях галузі права, що відповідають сьогоденню. Маю сподівання, що завдяки зусиллям викладачів нашого університету, майбутні студенти-правники стануть справжніми професіоналами своєї справи.

- Дякую за змістовне інтерв'ю.

- Прошу.

З пані Іриною спілкувався Олесь Хонда

ALMA MATER

Засновник – колектив Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Газета виходить українською мовою раз на місяць окрім липня і серпня. Обсяг 2 друк. аркуші. Тираж 900 примірників.

Свідцтво про державну реєстрацію ЧГ 442-91ПР

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Голова редакційної ради – Олександр Забарний

Редактор: Анна Лебедєва

Члени ради: Григорій Самойленко, Вітаїна Скороход, Анна Парубець, Роман Приходько, Олександра Порада

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: 16602, м. Ніжин Чернігівської обл., вул. Графська, 2, університет, новий корпус, кімната № 213, внутрішній телефон 10-39, email: almandu1982@gmail.com

Комп'ютерна верстка, набір та макетування: Анна Лебедєва

Віддруковано у Видавництві НДУ імені М. Гоголя

Замовлення №55

* Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. * За точність викладення фактів відповідає автор.

* Редакції надано право редагувати й скорочувати матеріали. * При передрукуванні матеріалів обов'язково посилатися на газету "ALMA MATER"